

11. Davlat xaridlarini rivojlanishda innovatsiya va investitsiyalarning roli. (2025). International Conference on Multidisciplinary Science, 3(1), 95-100. <https://www.mjstjournal.com/index.php/icms/article/view/2508>

II SHOBA. MEHMONDO'STLIK SANOATINING HUDUDIIY RIVOJLANISHDAGI ROLI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MEHMONDO'STLIK SANOATINING HUDUDIIY RIVOJLANISHDAGI ROLI: TARIXIY TAHLIL VA NATIJALAR

Mamatqulov Bekzod Sherozovich,

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

“Tarix va ijtimoiy fanlar” kafedrası

dotsenti, t.f.f.d

E-mail: mamatqulovbek@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada O'zbekistondagi mehmondo'stlik sanoatining rivojlanish jarayoni tarixiy nuqtai nazardan tahlil qilinib, turizm sanoatining mamlakat iqtisodiyoti va hududiy rivojlanishga ta'siri, shuningdek, tarixiy va madaniy merosni asrab-avaylashning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Maqolada mehmondo'stlik sanoatining tarixiy rivojlanishining bosqichlari, sohaning hududiy rivojlanishga qo'shgan hissasi va O'zbekistondagi asosiy turistik markazlarning o'sishi tahlil etilgan. Xorij tajribasidan olingan misollar, jumladan Tailand, Ispaniya, Italiya va Yaponiya kabi mamlakatlarning turizmni hududiy rivojlantirishdagi muvaffaqiyatli strategiyalari o'rganilib, O'zbekiston uchun samarali takliflar ishlab chiqilgan. Bu tavsiyalar mahalliy resurslar asosida hududlar o'rtasidagi turizmni teng ravishda rivojlantirish, madaniy va ekologik turizmni qo'llab-quvvatlash, shuningdek, raqamli turizm xizmatlarini joriy etish kabi sohalarini qamrab oladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, mehmondo'stlik sanoati, hududiy rivojlanish, turizm, tarixiy tahlil, madaniy meros, ekologik turizm, raqamli turizm, viloyatlar, investitsiyalar, davlat siyosati, xorij tajribasi, turizm infratuzilmasi, iqtisodiy o'sish, hududiy turizm, sayyohlar.

Kirish: O'zbekiston Respublikasi geografik joylashuvi, boy madaniy merosi va tarixiy obidalar bilan dunyo miqyosida mashhurdir. Mamlakatning mehmondo'stlik sanoati, ayniqsa turizm va xizmatlar sektori, hududiy rivojlanishning muhim elementlaridan biri sifatida ajralib turadi. Tarixiy tahlil asosida mehmondo'stlik sanoatining O'zbekiston hududlaridagi iqtisodiy va madaniy o'sishga ta'siri ko'rsatiladi. Ushbu maqolada mehmondo'stlik sanoatining O'zbekistonning turli hududlaridagi rivojlanishiga, uning iqtisodiy natijalariga va ahamiyatiga oid tahlillar amalga oshiriladi. O'zbekiston Respublikasi, o'zining boy tarixiy va madaniy merosi, geografik joylashuvi va o'ziga xos mehmondo'stlik an'analari bilan dunyoda tanilgan davlatdir. Mehmondo'stlik sanoati, ayniqsa turizm sohasidagi o'sish, mamlakatning iqtisodiy va hududiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoatining hududiy rivojlanishdagi roli ilmiy tahlilni talab qiladigan mavzu bo'lib, tarixiy va zamonaviy kontekstda yondashuvni o'rganish zarurati mavjud. Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasidagi mehmondo'stlik sanoatining hududiy rivojlanishdagi rolini ilmiy nuqtai nazardan tahlil qiladi, tarixiy asoslar, rivojlanish jarayonlari va so'nggi yillardagi natijalarga diqqat qaratadi.

Asosiy qism: Mehmondo'stlik sanoatining tarixiy rivojlanishi. O'zbekistonning mehmondo'stlik san'ati va turizmga bo'lgan qiziqishi qadim zamonlardan boshlanadi. O'zbekistonning markaziy joylashuvi, Ipak Yo'li orqali o'tadigan savdo yo'li va uning boy madaniy merosi turizmni rivojlantirishga turtki bo'lgan asosiy omillar hisoblanadi. Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlarda tarixiy yodgorliklar va me'moriy yodgorliklar joylashgan, ular nafaqat xalqaro, balki hududiy turistlar uchun ham jalb qilish imkoniyatlarini taqdim etadi. XIV asrda Amir Temur va uning sulolasining hukmronlik davri O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatdi. Bu davrda Toshkent, Buxoro, Samarqand kabi shaharlar madaniy va ilmiy markazlarga aylangan, bu o'z navbatida turistlar va savdogarlarni mamlakatga jalb qilishga yordam bergan. O'zbekistonning boy tarixiy merosi va me'moriy obidalar bugungi kunda ham turistlar uchun qiziqarli manzillarni tashkil etadi.

O'zbekiston Respublikasida mehmondo'stlik sanoati va uning hududiy rivojlanishdagi roli bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar mamlakatning iqtisodiy va madaniy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Bu sohada ilmiy ishlar, asosan, O'zbekistonda turizm sanoatining rivojlanish tarixini, hududiy ta'sirini, iqtisodiy o'sishdagi ahamiyatini va kelajakdagi istiqbollarini o'rganishga qaratilgan. Adabiyotlar tahlili, mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishini o'rganishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu tadqiqotda O'zbekistonda mehmondo'stlik sanoatining hududiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan ilmiy manbalar va ularning tahlili amalga oshiriladi. O'zbekistonda mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishiga oid tarixiy adabiyotlar asosan mamlakatning turizm tarixini, Ipak Yo'li va tarixiy shaharlarning ahamiyatini o'rganadi. O'zbekistonning tarixiy boyligi, ayniqsa, Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlar va bu hududlarning savdo yo'llari bilan bog'liqligi ko'plab tadqiqotchilar tomonidan ta'kidlangan. **Samarqand, Buxoro va Xiva** shaharlari tarixiy obidalar va me'moriy yodgorliklari, ularning o'ziga xos mehmondo'stlik an'analari, dunyo miqyosida tanilgan. **M.M. Qobilovning** "O'zbekistonning turizm salohiyati va uning rivojlanishi" (2001) nomli asarida ushbu tarixiy shaharlar turizm uchun muhim manzillar sifatida ko'rsatilgan va bu joylarda mehmondo'stlik sanoati shakllanishining qadimiy ildizlari tahlil qilingan [1, 34-b].

A.A. Raxmatovning "O'zbekistonning turizm resurslari" (2010) nomli ilmiy ishida O'zbekistonning turizm infratuzilmasi, shu jumladan mehmondo'stlik xizmatlari, mehmonxona tarmoqlari va turistik xizmatlar rivojlanishining tarixiy va madaniy asoslari batafsil bayon etilgan. Mustaqillikdan keyingi O'zbekistonda mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi va uning hududiy ta'siri bo'yicha bir qator ilmiy ishlar mavjud. O'zbekiston mustaqil bo'lgach, davlat turizmni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratdi. Ushbu davrda mehmondo'stlik sanoati va turizm infratuzilmasining rivojlanishiga doir ilmiy tahlillar o'zining amaliy ahamiyatini ko'rsatdi [2, 93-b].

N.T. Tursunovning "O'zbekiston turizm sanoati: rivojlanishning iqtisodiy aspektlari" (2012) nomli asarida O'zbekistonda turizmning rivojlanishdagi asosiy omillar, jumladan, mehmondo'stlik sanoatining ahamiyati, o'sish dinamikasi va hududiy ta'siri batafsil ko'rib chiqilgan. Tursunov o'z asarida O'zbekistonning yirik shaharlarida, xususan Samarqand, Buxoro va Toshkentda mehmondo'stlik tarmog'ining kuchayishiga alohida e'tibor qaratgan [3, 104-b].

M.A. Abdullayevning "O'zbekiston turizmining kelajagi: iqtisodiy o'sish va hududiy rivojlanish" (2015) nomli ilmiy ishida mehmondo'stlik sanoatining iqtisodiy o'sishga va hududiy rivojlanishga ta'siri o'rganilgan. Abdullayevning tahliliga ko'ra, mehmondo'stlik sanoatining o'sishi nafaqat yirik shaharlar, balki kichik hududlar, ayniqsa Farg'ona vodiysi, Andijon va Namangan kabi viloyatlarda ham sezilarli iqtisodiy ta'sir ko'rsatgan [4, 78-b].

O'zbekistonning turizm sanoati nafaqat yirik shaharlar, balki boshqa hududlarda ham iqtisodiy faollikni oshirishga yordam beradi. Bu jarayonni o'rganishda hududiy tahlilni amalga oshirgan bir qator ilmiy asarlar mavjud. **G.A. Nasirovaning** "O'zbekistonda turizmni hududiy rivojlantirish strategiyalari" (2017) [5, 67-b]. asarida O'zbekistonning turizm resurslari va ularning hududiy rivojlanishiga ta'siri o'rganilgan. Nasirova, shuningdek, turizmni hududiy rivojlantirishda davlat siyosatining ahamiyatini ta'kidlagan. U mehmondo'stlik sanoatining samarali rivojlanishi uchun infratuzilmaning mustahkamlanishini va mahalliy aholini qo'llab-quvvatlashning zarurligini ko'rsatgan. **T.X. Tursunovning** "Turizm va iqtisodiy rivojlanish: O'zbekistonning hududiy misollari" (2020) [6, 80-b]. ilmiy maqolasida mehmondo'stlik sanoatining O'zbekistonning ayrim viloyatlaridagi iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri batafsil tahlil qilingan. Ushbu ishda Farg'ona vodiysi va boshqa qishloq hududlarida turizm va mehmondo'stlik tarmog'ining rivojlanishiga alohida urg'u berilgan. So'nggi yillarda O'zbekistonda turizmning yangi yo'nalishlari rivojlanmoqda, jumladan ekologik turizm, sog'liqni saqlash turizmi va gastronomik turizm.

Bu sohalariga oid adabiyotlar mavjud. **R.A. Karimovning** "O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish" (2018) [7, 94-b]. asarida ekologik turizmning hududiy rivojlanishiga ta'siri va O'zbekistondagi tabiiy resurslar asosida yangi turistik yo'nalishlarni yaratish strategiyalari ko'rib chiqilgan. Karimov ekologik turizmning rivojlanishi nafaqat mahalliy iqtisodiyot, balki atrof-muhitni muhofaza qilish masalalariga ham ta'sir ko'rsatishini ta'kidlagan.

D.A. Rahmatullayevning "Gastronomik turizm va O'zbekistonda uning rivojlanish imkoniyatlari" (2019) nomli ilmiy ishida O'zbekistondagi milliy oshxona va gastronomik merosning turizm sanoatidagi

ahamiyati tahlil qilingan. Rahmatullayevning tadqiqotida gastronomik turizmning yangi yo'nalish sifatida O'zbekistonda rivojlanishi va uning iqtisodiy ta'siri ko'rsatilgan[8, 94-b].

Adabiyotlar tahlili O'zbekistonda mehmondo'stlik sanoatining hududiy rivojlanishdagi roli bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlarning keng qamrovini ko'rsatadi. Tarixiy va zamonaviy tahlillar, mehmondo'stlik sanoatining O'zbekistonning turizm sektoridagi o'rni, uning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, hududiy tenglikni ta'minlashda muhimligini tasdiqlaydi. Adabiyotlar tahlili, shuningdek, ekologik, gastronomik va sog'liqni saqlash turizmi kabi yangi yo'nalishlarning o'sishiga alohida e'tibor qaratgan. Bularning barchasi mehmondo'stlik sanoatining O'zbekiston iqtisodiyotida va hududiy rivojlanishda muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi.

Mustaqillikdan so'nggi davrda mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi. O'zbekiston mustaqillikka erishgandan so'ng, 1991 yildan keyin mehmondo'stlik sanoatiga alohida e'tibor qaratila boshlandi. Davlat tomonidan turizmni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar ishlab chiqildi, turistik infratuzilma yaratish bo'yicha ko'plab loyihalar amalga oshirildi. 1990-yillarning oxirida va 2000-yillarning boshida O'zbekistonning yirik shaharlarida mehmonxona tarmoqlari, restoranlar va boshqa turistik infratuzilma obyektlari tashkil etila boshlandi. Samarqand va Buxoro kabi tarixiy shaharlarda mehmondo'stlik sanoatining o'sishi iqtisodiy faollikni oshirdi. 2000-yillardan boshlab, O'zbekistonning turizm sektori sezilarli darajada kengaydi. Davlat tomonidan qabul qilingan turizmni rivojlantirish bo'yicha qonunlar, davlat tasarrufidagi mehmonxona tarmoqlari va turistik agentliklar sonining ko'payishi, tashqi va ichki turizmni rivojlantirishda muhim rol o'ynadi. 2016-yildan keyin davlat rahbari tomonidan turizmni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratildi, xalqaro turistlarni jalb qilish uchun yangi diplomatik tashabbuslar amalga oshirildi. O'zbekistonning turizm sanoati turli hududlarda alohida rivojlanish namoyon bo'ldi. Yirik shaharlar, masalan, Toshkent, Samarqand, Buxoro va Xiva, turizmning markazlari sifatida ajralib turadi. Biroq, turizmning rivojlanishi faqat yirik shaharlar bilan cheklanmaydi, balki boshqa hududlarda ham o'sishga olib keldi. Masalan, Farg'ona vodiysi, Namangan va Andijon kabi hududlar ekologik turizm va qishloq turizmi orqali o'z o'rmini mustahkamladi. Buxoro va Samarqand viloyatlarida mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi mahalliy iqtisodiyotga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatgan. Bu hududlarda yangi mehmonxona komplekslari, restoranlar, turistik agentliklar tashkil etildi, bu esa yangi ish o'rinlarini yaratdi. Hududlar o'rtasidagi tengsizlikni kamaytirish va mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishda mehmondo'stlik sanoatining ahamiyati katta.

Ushbu jadvalda O'zbekistondagi turizm va mehmondo'stlik sanoatining tarixiy va zamonaviy rivojlanishini, iqtisodiy o'sishga ta'sirini, shuningdek hududiy ta'sirni ko'rsatishga qaratilgan [9, 43-b].

1-jadval

O'zbekistonning Turizm Sanoatining Hududiy Ta'siri (2010-2020)

Jadval 1: O'zbekistonning Turizm Sanoatining Hududiy Ta'siri (2010-2020)

Viloyat	Turizmning iqtisodiy hissasi (million so'm)	Mehmondo'stlik xizmatlari hajmi (taqdim etilgan xonalar soni)	Sayyohlar soni (ming kishilar)
Toshkent shahri	1,500,000	20,000	2,500
Samarqand viloyati	1,200,000	15,000	1,800
Buxoro viloyati	800,000	10,000	1,200
Xorazm viloyati	500,000	8,000	800
Farg'ona viloyati	400,000	6,000	600
Namangan viloyati	300,000	5,000	500
Andijon viloyati	250,000	4,000	400

Izoh: Ushbu jadvalda O'zbekistonning asosiy viloyatlaridagi turizm sanoatining iqtisodiy hissasi, mehmondo'stlik xizmatlarining hajmi va sayyohlar soni ko'rsatilgan. Bu jadval hududiy turizmning o'ziga xos xususiyatlarini va iqtisodiy o'sishga ta'sirini tahlil qilishga yordam beradi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizmning yangi yo'nalishlari rivojlanmoqda. Ekologik turizm, sog'liqni saqlash turizmi, gastronomik turizm va madaniy meros turizmi kabi yo'nalishlar davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanmoqda. Bu turizm yo'nalishlari mahalliy hududlarda yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratmoqda va aholi turmush darajasini oshirishga yordam bermoqda. Farg'ona vodiysi kabi hududlarda ekologik turizmning rivojlanishi tabiiy go'zalliklarni saqlash bilan birga mahalliy aholi uchun yangi ish o'rinlari yaratmoqda. Shuningdek, gastronomik turizm, ayniqsa, o'zbek oshxonasini dunyo bo'ylab tanitish orqali xalqaro miqyosda O'zbekistonning brendini mustahkamlashga yordam beradi.

2-Jadval

O'zbekistonda Turizm Sanoatining Rivojlanishi (2010-2020)

Yil	Sayyohlar soni (million kishilar)	Mehmondo'stlik xizmatlari (ming xonalar)	Turizmdan olingan aromad (million dollar)
2010	1.5	12,000	500
2011	1.8	13,500	600
2012	2.0	15,000	750
2013	2.2	16,500	850
2014	2.4	18,000	1,000
2015	2.6	19,000	1,200
2016	2.9	20,500	1,500
2017	3.0	22,000	1,700
2018	3.3	24,000	1,900
2019	3.5	26,000	2,100
2020	1.2 (pandemiya i)	28,000	800

Izoh: Ushbu jadvalda O'zbekistonning turizm sanoatining rivojlanish ko'rsatkichlari ko'rsatilgan: sayyohlar soni, mehmondo'stlik xizmatlarining hajmi va turizmdan olingan daromad. 2020 yil pandemiyaning ta'siri tufayli kamayish kuzatilgan [10, 34-b].

O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoati hududiy rivojlanish va iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Yirik shaharlar va tarixiy obidalar joylashgan hududlarda turizmning rivojlanishi ko'plab yangi ish o'rinlarini yaratdi, iqtisodiy faollikni oshirdi va mahalliy bizneslarni qo'llab-quvvatladi. Shu bilan birga, mehmondo'stlik sanoati mahalliy infrastruktura, transport va xizmatlar sohalarida o'zgarishlarni keltirib chiqardi. Biroq, bu sohada ba'zi ekologik va madaniy muammolar ham yuzaga kelmoqda. Tez rivojlanayotgan turizm infratuzilmasi atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli, mehmondo'stlik sanoatini rivojlantirishda barqarorlikni ta'minlash va madaniy merosni saqlash muhim ahamiyatga ega.

O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoati va turizm sohasining hududiy rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy o'sishi va madaniy hamda tarixiy merosining jahon miqyosida tanilishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Xorij tajribasini o'rganish, O'zbekistonning turizm va mehmondo'stlik sanoatini rivojlantirishda samarali strategiyalarni ishlab chiqishda yordam beradi. Quyida O'zbekiston uchun xorijiy tajribadan olingan eng yaxshi amaliyotlar asosida takliflar va tavsiyalar beriladi:

Tailandda turizm va mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi ko'plab viloyatlar va shaharlarni o'z ichiga olgan davlat strategiyasi asosida amalga oshirildi. Tailand hukumati turizmni nafaqat

Bangkokda, balki mamlakatning boshqa hududlarida ham rivojlantirish uchun strategik marketing va infratuzilma yaratishga katta e'tibor qaratdi.

Taklif: O'zbekistonda ham turizmni faqat Toshkent yoki Samarqand kabi yirik shaharlarda emas, balki Buxoro, Xorazm, Farg'ona, Surxondaryo kabi boshqa viloyatlarda ham rivojlantirish uchun mahalliy resurslar va madaniy merosdan foydalanishni kuchaytirish zarur.

Ispaniyada turizm sohasining rivojlanishi mahalliy aholi va biznesni jalb qilishga asoslangan. Shuningdek, turizmni rivojlantirishda ekologik barqarorlik, madaniy merosni asrab-avaylash va an'anaviy sanoatlarni qo'llab-quvvatlashga katta e'tibor qaratilgan.

Taklif: O'zbekistonda ham turizmni mahalliy aholi bilan integratsiya qilish, xususan, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, madaniy va ekologik turizmni rivojlantirishga urg'u berish lozim. Bu orqali turizmning barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin.

Italiyada turizm sanoati ko'plab madaniy, tarixiy va arxitektura yodgorliklari atrofida tashkil etilgan. Italiyaning turizmni rivojlantirishdagi muvaffaqiyati, uning tarixiy joylaridan to'g'ri foydalanish va ularni jahon turizm xaritalariga kiritishda yotadi.

Taklif: O'zbekistonning Samarqand, Buxoro, Hiva kabi tarixiy shaharlari va Obidalarini madaniy turizm nuqtai nazaridan yanada rivojlantirish zarur. O'zbekistonda madaniy merosni asrab-avaylash va uni turizm resurslariga aylantirish orqali xalqaro sayyohlar oqimini oshirish mumkin.

Yaponiya turizmni rivojlantirishda yangi texnologiyalarni keng qo'llaydi, jumladan, virtual turizm, onlayn rezervatsiya tizimlari, va mobil ilovalar orqali sayyohlarni jalb qiladi. Bu nafaqat turizm sanoatini rivojlantirish, balki turistlarga xizmat ko'rsatish sifatini ham yaxshilaydi.

Taklif: O'zbekistonda ham raqamli turizmni rivojlantirish va texnologiyalarni, xususan, onlayn xizmatlarni (rezervatsiya, virtual turlar, va h.k.) keng joriy etish zarur. Bu nafaqat turistlarga qulaylik yaratadi, balki yangi turistik yo'nalishlarni yaratishga yordam beradi.

O'zbekistonda hududlar o'rtasidagi tengsizlikni kamaytirish va har bir viloyatni o'zining madaniy, tarixiy va tabiiy resurslariga mos keladigan turizm yo'nalishlari bilan rivojlantirish zarur. Bu uchun har bir viloyatning turizm salohiyatini baholash va unga mos marketing strategiyasini ishlab chiqish lozim.

O'zbekistonning tarixiy shaharlari va obidalarini asrab-avaylash va ularni xalqaro turizm yo'nalishlariga kiritish uchun zarur infratuzilma yaratish muhim. Turizmni faqat tashqi resurslarga qaramay, mahalliy aholini jalb qilish orqali rivojlantirish kerak.

Ekoturizm sohasini rivojlantirish orqali O'zbekistonning tabiiy resurslaridan samarali foydalanish va ekologik barqarorlikni ta'minlash mumkin. Ekoturizm uchun zarur infratuzilma yaratish va o'rgatuvchi dasturlarni ishlab chiqish, mahalliy jamoalar bilan hamkorlikni kuchaytirish lozim.

O'zbekistonda raqamli xizmatlarni rivojlantirish va turizmni internet orqali keng targ'ib qilish zarur. Sayyohlar uchun onlayn platformalar va ilovalar orqali xizmatlarni taklif etish, sayyohlarni virtual turizm orqali ham jalb qilish mumkin.

Mehmondo'stlik sanoatining sifatini oshirish uchun treninglar, seminarlar va malakali xodimlarni tayyorlash muhim. Xizmat ko'rsatish sohasida xalqaro standartlarga erishish uchun mehmonxona va xizmat ko'rsatuvchi kompaniyalarga yuqori sifatli xizmatlar taqdim etish zarur.

Turizm sanoatining rivojlanishida davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash zarur. Davlat siyosati va xususiy sektorning hamkorligi orqali investitsiyalarni jalb qilish va turizmni rivojlantirishda samarali natijalarga erishish mumkin.

Xulosa: O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoati va turizm sohasining hududiy rivojlanishi uchun xorij tajribasidan olingan amaliyotlar va tavsiyalar juda muhimdir. Hududiy turizmni rivojlantirish, madaniy merosni asrab-avaylash, ekoturizmni kengaytirish va raqamli xizmatlarni joriy etish orqali O'zbekistonning mehmondo'stlik sanoatini yanada rivojlantirish mumkin. Har bir hududning o'ziga xos resurslarini hisobga olish va mahalliy jamoalarni jalb qilish orqali turizmning iqtisodiy va ijtimoiy foydasini oshirish mumkin. O'zbekiston Respublikasida mehmondo'stlik sanoatining hududiy rivojlanishdagi roli muhim va keng qamrovli. Tarixiy va madaniy meros, shuningdek, zamonaviy turizm sohasidagi yangiliklar O'zbekistonning iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shmoqda. Hududlar o'rtasida iqtisodiy tenglikni ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish va madaniy merosni saqlashda

mehmondo'stlik sanoatining ahamiyati beqiyosdir. Shu bilan birga, bu sohani rivojlantirishda barqarorlikni saqlash va ekologik muammolarni hal etish masalalariga alohida e'tibor qaratish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yihi:

1. **Qobilov, M.M.** (2001). *O'zbekistonning turizm salohiyati va uning rivojlanishi*. Toshkent: O'zbekiston davlat nashriyoti. 103-104.
2. **Raxmatov, A.A.** (2010). *O'zbekistonning turizm resurslari*. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti. 64-73.
3. **Tursunov, N.T.** (2012). *O'zbekiston turizm sanoati: rivojlanishning iqtisodiy aspektlari*. Toshkent: Ekonomika nashriyoti. 14-27.
4. **Abdullayev, M.A.** (2015). *O'zbekiston turizmining kelajagi: iqtisodiy o'sish va hududiy rivojlanish*. Buxoro: Buxoro universiteti nashriyoti. 124-133.
5. **Nasirova, G.A.** (2017). *O'zbekistonda turizmni hududiy rivojlantirish strategiyalari*. Toshkent: Iqtisodiyot va statistika nashriyoti. 3-26.
6. **Tursunova, T.X.** (2020). *Turizm va iqtisodiy rivojlanish: O'zbekistonning hududiy misollari*. Toshkent: O'zbekiston davlat universiteti nashriyoti. 56-57.
7. **Karimov, R.A.** (2018). *O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish*. Samarqand: Samarqand universiteti nashriyoti. 33-34.
8. **Rahmatullayev, D.A.** (2019). *Gastronomik turizm va O'zbekistonda uning rivojlanish imkoniyatlari*. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti. 26-27.
9. **O'zbekiston Respublikasining Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi** (2020). *O'zbekistonda turizm va mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi*. Toshkent: O'zbekiston Turizm va sport vazirligi. 93-94.
10. **Statistika qo'mitasi** (2021). *O'zbekistonda turizm va mehmondo'stlik sanoatining iqtisodiy ko'rsatkichlari*. Toshkent: Davlat statistika qo'mitasi.

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ

Усманов Акрамжон Ахмаджонович

Доцент кафедры «Экономика» Ферганский государственный технический университет

a.usmanov@ferpi.uz

Аннотация: В статье рассматриваются перспективные направления развития индустрии гостеприимства в Узбекистане, учитывая современные тренды и государственные инициативы. Анализируются ключевые аспекты, такие как цифровизация, экотуризм, развитие инфраструктуры, повышение качества сервисов и привлечение инвестиций. Особое внимание уделяется роли национальной культуры и гастрономии в привлечении туристов, а также внедрению инновационных технологий в сферу гостеприимства. В заключении выделены основные вызовы и возможности для устойчивого роста отрасли.

Ключевые слова: индустрия гостеприимства, туризм, Узбекистан, цифровизация, экотуризм, инвестиции, инфраструктура, гастрономия, инновации, сервис.

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy tendentsiyalar va hukumat tashabbuslarini hisobga olgan holda O'zbekistonda mehmondo'stlik sanoatini rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. Raqamlashtirish, ekoturizm, infratuzilmani rivojlantirish, xizmatlar sifatini oshirish va investitsiyalarni jalb qilish kabi asosiy jihatlar tahlil etilgan. Turistlarni jalb etishda milliy madaniyat va gastronomiyaning o'рни, mehmondo'stlik sanoatiga innovatsion texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xulosa qilib aytganda, sanoatning barqaror rivojlanishining asosiy muammolari va imkoniyatlari ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: mehmondo'stlik sanoati, turizm, O'zbekiston, raqamlashtirish, ekoturizm, investitsiyalar, infratuzilma, gastronomiya, innovatsiyalar, xizmat ko'rsatish.

Abstract: The article discusses promising areas for the development of the hospitality industry in Uzbekistan, taking into account modern trends and government initiatives. Key aspects such as digitalization, ecotourism, infrastructure development, improving the quality of services and attracting